

144 Pars I. Illustratio XII. Panegyrica.

*Maria Fluvius de-
mentiz, &
inexpugna-
bilis murus
aquaui.*

*Daniel
Agricola.*

*Mexicanum
Zenith bis
à Sole in
anno scien-
dium.*

*Plutarch.
Aqua pal-
fres sunt
valde no-
tia.*

*192.
Mali tum
siccitate,
tumque
inundatione
paniri à
Domino so-
lent.*

Mesonyctio; & Mexicus tot habet Maria aquas, fluvios, maria, muros, & arces, quæ omnia suo Christiano cultu, orationibus, lacrymis, elemosynis, &c. pia civitas ad sui promeretur custodiā: certè sacratiūs, digniūs, & excellentiūs de Mexico civitate dicemus, quod habitat in fluminibus gratiarum Deiparæ, quod aquæ Mariae sunt in circuitu ejus: cuius civitatis spirituales divitiae, sunt Maria spacioīs mare, & aqua Mariae muri ejus. Huc nostrum advoco Danielē Agricolam lib. 12. Coronar. B.V.M. stella 4. quæ est de 4. virtute servor. B. Virginis, sic pro occasione loquentem: Exodi 14. Aque erant eis pro muro: aqua maris gratie Mariae. Numerorum ultimo: Aque in circuitu ejus, aqua muri ejus, scilicet innocentia mentis, & puritas virginalis. Tot ergo Marianis mēnibus, tot Mariae Sanctissimæ Mexicuſ propugnaculis indiget, quia ex quo pulchrior est, tanto quandoque inundationibus impeditur; & è contra annis singulis siccitatibus & fœtoribus infestissimis lacunarum, ex parte jam humore carentium, satis dirè vexatur. Cœli enim Mexicanī lœtissimum aspectum Sol suis radiis quasi æmulus concremat, Torridam permeans Zonam, & nostrum Zenith bis attingens in anno ad dies xxii. Maii & deinceps, sub Gemini signo; & ad xxii. Julii sub Leone: ex cuius eximio astu, cum lacunarum cœno exsiccatio, variæ quotidie exoriuntur in populo febres & infirmitates malignæ. Scribit enim Plutarchus tract. de aqua & ignis compar. hæc verba: Palustres aquæ & stagnantes, atque aliqæ in recessibus inclusæ inviis, maligne sunt: ac tandem computrescant, quod prorsus vacant motione. Eccinè tam à solo & situ, quæ ab intemperie calida adustæ zonæ, veluti ab hostibus validissimis Mexicus impedita, satis prudenter atque devotè siccatis, pluviarumque Patronam Mariam Deiparam ferventissimè veneratur & colit.

Non me latet, præ incolarum flagitiis, urbesque commorantium culpis, illas tum siccitate, tumque fuisse aquarum inundatione vexatas: de ariditate & siccitate habes exempla, quibus nonnullæ fuere flagellatae re-

giones, 3. Reg. cap. 8. vers. 35. cap. 17. vers. 7. Isaiæ cap. 8. vers. 7. c. 47. vers. 9. 3. Reg. c. 8. & 17. Jeremie 3. vers. 3. & cap. 14. vers. 4. De aquarum verò inundatione pete relata Esdra lib. 1. cap. 10. vers. 9. Sapientie 16. vers. 16. & Luca 3. vers. 48. Varias temporum calamitates omitto, quibus tam siccitate, & adustione cœli, quæm imbribus, ac inundationibus Deus varias orbis plagas percussit. Pro nunc sententia sufficiat S. Prudentii Episcopi Tricassini, qui epistola ad Hincmarum & Pardulum, cap. 9. ita scripsit: Ecce enim peccator flagellandus est, de rebus humanis arescit in laboribus ejus terra, ignescit in ejus sudoribus aëris, obtenebriscait contra eum inundationibus cœlum. Et enim Mexicus non tam piaculis fœda (est enim civitas Christianissima, valdeque devota,) quæm ipsamet infecta tellure, & adustæ cœli climate, variarum genera infirmatum in verno, astivoque tempore patiens, ad imbriferam Irin & nubem pluviam in alto de Tolotepec monticulo collocatam Mariam de los Remedios, in Occidente rorantem recurrit Irin pro sanitate obtainenda in pluvias, in imbribus, cœlestique rore Mariano. Universus igitur populus pro pluvialibus aquis exorat Mariam, illius recordatus divini promissi per Isaiam, cap. 41. vers. 8. dati: Ponam desertum in flagna aquarum, & terram inviam in rivos aquarum. Testimonium hoc quasi de Mexico sub torrida zona existente, sic Tigurina, & Oleaster inibi transtulere: Ponam terram siccitatæ in exitus aquarum. Terram torridam in scaturientes aquarum. Parum interest, quod loquatur Vates de stagnis & rivulis aquarum, & non de cœli exprefse imbribus; quando Maria non solum est gratiarum ac Dei donorum stagnum, rivulus, fons, puteus, cisterna, omniumque curationum pelagus, ex S. Joanne Damasceno orat. 2. in Assumpt. Maria: sed etiam mysticum cœlum copiosis rorans fluentis, fontesque sanationum effundens, ex Geometra supra, n. 181. ac ex eodem Damasceno orat. 1. in Dormit. Maria. Hinc est, quod postquam Rhomagensis Presbyter lib. 8. de laudib. B. Maria, col. 504. litt. A, & B, præfatum Isaiæ oraculum adduxerat pro Deipara; de eadem Virgine

3. Reg. c. 8. & 17. Isaiæ c. 8. & 47. Jerem. 3. 1. Edix. c. 10. Sapient. c. 16. Luca c. 3.

Isaiæ c. 41.

Tigurina.

Oleaster.

Joan.

Damasc.

*Maria cœ-
lum fontes
sanationum
effundens,*

& pelagus

*et curatio-
num.*

Idem.

193.

S. German.

Maria est

nostrum fo-

latum, ros,

gutta flœs,

& omnis

medicina

salutis.

Maria DEBBORA decantante, &c. 145

gine pluviarum Patrona intelligit lib. 12. col. 741. litt. A, illud Ezechielis cap. 34. vers. 26. testimonium: Et ponam eos in circuitu collis mei benedictionem, & deducam imbræ in tempore suo: pluviæ benedictionis erunt. Habitabitibus in circuitu collis Deiparæ, uti sunt incolæ Mexicanæ, ultra suam benedictionem profitetur Dominus imbræ in tempore; suæque benedictionis pluviæ (haud pluviam unam, sed multas pluvias) per Mariam, se Dominus daturum promittit. Memoratus Richardus loco ultimo citato: Nota, quod in pluvia, magna est aquarum abundantia, & guttarum innumerostas: & mulæ magis in pluvias pluribus. Etenim quia Maria simul est sanationum, & curationum pelagus, cœlum rorans, & pluvialis nubes, pro medicina ægrotantium; idcirco nebulam lucidissimam & splendidam nubem de los Remedios populi calamitate siccitatis dirè vexati querunt, & ad se festinare student. Legit enim Francicus Vatablus illud Ecclesiastici 43. vers. 24. scriptum, Medicina omnium in festinatione nebula, sic: Quoniam omnium præsens remedium est nubes. Ergo si febricitantes desiderant remedium in infirmitatibus; si siccitatem in arescente tellure patientes, pluvias & imbræ ad refrigerium cupiunt: scienter, prudenter, & pia confidentia exorant Deiparam pluviale in alto collocatam nubem, sub advocacyone de los Remedios, ut simul cum cœlesti rore, & opportuna pluvia, in infirmitatibus medicinam, atque salubria remedia percipient. Sicut enim Maria, quæ arida terra, igne Spiritus-Sancti exsiccata, est Domina serenitatis & siccitatis in aquarum inundatione: sic etiam quæ pluvialis nubes, fons, puteus, fluvius, & sanationum pelagus, imbrum, pluviaque serotinae & opportuna, sicut & medicina, omniumque nostrum remedium, mirificè dignoscitur, prædicatur, & colitur.

Cupis omnia hæc ab ore Patrum audire? Atsculta S. Germanum Constantinopolitanum Archiepiscopum in Encomiis Mariæ ipsam ita perorantem: O Domina mea sola, que sola mibi ex Deo solarium, sola astus in me existentis divinus ros, cordis mei exa-

R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

rescentis guttae divinitus fluentes. Insanabilium vulnerum meorū medicina, salutis meæ spes: exaudi orationes meas, miserere suspiriorū meorum. Audi quoque Ambrosium Coriolanum, Dei param alloquenter serm. de Assumpt. Coriol. Virginis, his verbis: Tu ergo, Maria, sola Patrona humani generis, tu affl. singularia. etorū medica singularis. Unde sanitatum principium in Mariam etiam refundens Augustinus Triumphus August. Anconitanus super Salutat. & Annuntiat. Angel. lectione 7. quest. 1. sic scribit:

Maria potest omne remedium conferre in omni periculo, & in omni angustia. Unde dicitur in persona ejus: A Maria Mille clypei, id est, mille remedia contra pericula occurrence pendent ex ea. Et similiter Joannes Damascenus Presbyter orat. 2. in Dormit. Maria, §. Jam verò, carptim sic ibi habet, in Maria nomine loquens: Ego morbo Joan. Damasc. correptis medicina sum, quæ dolores propulsentur. Accedite populi cum fide, ac gratiarum dona affluentissimè haurite. Sicutientes venite ad aquas. Quisquis sit morborum sanitatem, ad me cum fide veniat. Hinc quasi ore piorum Mexicanorum excitamus prope- rare ad Mariam, ad ejus Sanctuarium, & Monticulum de los Remedios, in omni afflictione, pro obti- nenda salute, verbis illis Isaiæ cap. 2. vers. 3. dicentis: Venite ascendamus ad montem Domini, ad Domum Dei Jacob. Legit Chaldæus: In montem do- mus sanctuarie ejus. Quem locum qua- si exponens Antonius Monelianus, Anton. Januensis, ex Seraphico nostro Instituto, in Arca mystica Maria, sic in fine breviter fatur: Appropinquā ad Mariam, quia in ea est universorum Richard. remedium: nam ut optimè Laurenti- Laurentius lib. 11. col. 651. litt. C, & D, in- quiebat: Miserrimi omnium sunt illi, Mi- errimi sunt qui ad qui nesciunt ad Mariam confugere in Mariam in omninetestate. Unde Zacharia ulti- proprie- ceitate non mo: Qui non ascenderit de familiis confugunt. terra ad Jerusalem (quæ est Maria) us adoret Regem Dominum exerci- tium, non erit super eos imber. Chal- dæus, pluvia; nec ulla tam materia- lis, quæ spiritualis medicina: siqui- dem, ut N. Daniel Agricola lib. 12. Daniel Agicola Coronar. cor. 10. stella 8. testatur: Per- cutiam, dicit Filius ejus (S. Maria); & ipsa respondet: Et ego sanabo. Vel est dialogus inter Eym & Mariam, T seu

146 Pars I. Illustratio XII. Panegyrica.

*Ex Deut.
cap. 32.
vers. 39.
Eva occidit,
Maria vivificat; illa
percutit, ista
sanat.*

*D. August.
tom. 3. lib. 10. de Genesi ad litteram,
cap. 20. Sed unde hæc Mariæ virtus
sanativa, & medicinalis proveniat,*

*Richard.
Laurent.
Ezech.
cap. 47.
Richard.
Laurent.
Ezech.
cap. 47.
Sap. Illust.
xi.*

seu inter peccatum & Virginem Eva in peccato dicit: *Ego occidam. Respondet Maria, Ego vivere faciam. Illa ait: Percutiam.* Maria dicit: *Ego sanabo, & non est, qui de manu meæ misericordiæ possit eruere: siquidem nec ipse Christus Dominus traxit ex Matre sua fervorem vulneris, sed materiam medicaminis, ex Augustino tom. 3. lib. 10. de Genesi ad litteram, cap. 20. Sed unde hæc Mariæ virtus sanativa, & medicinalis proveniat, ostenditur Ezechielis 47. vers. 12. ut ait Laurentinus lib. 12. col. 776. litt. D. ibi: Quia aqua ejus de Sanctuario egredientur. A Sanctuario igitur, ubi Maria Remediorum auctrix, nostrorumque ægritudinum habitat medicina. Nam si hæc ad exsiccationem & ariditatem inundata & lutose desideratur regionis, in Maria & ejus de Guadalupe adinvenitur Effigie, ut jam tactum suprà fuit. Si verò ad curationem infirmorum, ad ægrotantum sanitatem, ad refrigerationem æstuantium, camporumque fertilitatem in aquis elargiendis, Mariæ festinat in nubibus medicina, rectè pieque ejus à fideli populo exoratur Imago, propriissimè juxta rei eventus nuncupata Nuestra Señora de los Remedios, multis in locis hac sub invocatione culta, & præcipue Mexici, cuius conquistioni ac debellationi & ipsa ut optima bellatrix interfuit, ex Illustratione 11. n. 178. & deinceps.*

194. Vexus igitur populus Mexicetus cum febribus, tumque agrorum siccitate, ac sterilitate diurna, uno animo & corde uno ad Mariam Deiparam de los Remedios confugens: Venite, inquit universi incolæ urbis, & ascendamus in montem Dei, in Sanctuarium Matris ejus, in dominum medicinæ & singularis omnium morborum remedii; & ploremus coram Domina, quia ipsa est Domina misericordiæ, salutis, & aquarum tam materialium, quam spiritualium; & nos populus ejus, & oves pascuæ ejus. Ad hanc igitur populorum vocem, & animi contritionem tota Mexicus commota, vulgus omne, plebsque universa consurgit, & currit in Occidentem ad Maria de los Remedios Sacellum, in alto collis vertice collocatum, ut speciosissimam ejus imaginem debita cum reverentia &

cultu, innumeris cereis, facibus & candelis suam in civitatem, magnificamque Ecclesiam Cathedram deportent, paratam jam hospitio cœlestis Reginæ. Nam ad civitatis exitum Veræ Crucisque vicum accurientes Archiepiscopus unâ cum venerabili Clero, ac Prorex cum Senatoribus & cunctis urbis Magistratibus & Reditoribus, Religionesque universæ cum Confraternitatibus omnibus, in gaudio & exultatione salutis Thesaurariam, omnisque medicaminis apothecam excipiunt. Inter piissimos Sacerdotes, devotionis sibi palmarum præripientes Discalceati S.P.N. Francisci Fratres, ex ipsius Sacello, cœloque Sacro Templi Sacratissimam Mariæ lecticulam, nudis pedibus adustam carpentes semitam, suis in humeris usque in Mexicum bajulant, haud immemores illius divini consilii Ecclesiastici cap. 6. vers. 26. exarati:

Eccles. c. 6.

Subjice humerum tuum, & porta illam. Festinanter properant levissimo cum onere Seraphici portatores, usquedum ipsum collocant in excelso, luminoaque throno in Majori Ecclesia Deiparæ præparato, ubi per octo, vel quindecim dies devotus Mariæ addictissimus Clerus, cum Regularibus S. Dominici, Francisci, Augustini, Carmeli, & Redemptionis captivorum, Jesuitarum, &c. Missarum solemnia cum panegyricis Orationibus, luminaribus, hymnis, canticis & coelesti musicâ concelebrat, Mariamque medicinæ ac pluviarum Dominam pro universi salute populi exorat. Audivisti ex Ordine Seraphico Sacerdotes per aridam & siccum humum Propitiatorium Dei Mariam propriis humeris vectitas: (sic de Maria Andreas Jerosolymita-

Andr. Je-

nus orat. 3. in Maria Sanctissima dor-

mit.

loquebatur: En

proptitorium

Dei imbuti tabernaculi Sanctis-San-

ctorum, ac penetralibus impositum, cui

modò quidem obumbrant penne Serä-

phica.)

ipsojam declamare liceat fel-

liciores excellentioresque Sacerdo-

tibus illis Arcam portantibus per Jor-

danem. Isti enim, utpote ad quos

Arca fœderis attinebat, solummodò

Mariæ portabant umbram; sed vecto-

res Seraphici nostri ipsum Arcæ pro-

totypum in Mariæ effigie, veluti

pennis Seraphicis, in humeris susti-

nentes,

Maria Seraphicæ bo-

minum bu-

meris porta-

ri, quo fons

sicutur?

147 Maria DEBBORA decantante, &c.

nentes, modò per siccum humum deportant in urbem; modò verò suis pedibus tinctis in aquis multis, quæ jam è Maria cœlo stillarunt, ad Mariæ Sanctuarium, Sacellumque revertentes, ipsam in exultatione suo proprio restituunt throno, salute populi obtenta, pluviisque jam irragantibus arva, & steriles fœcundatibus campos.

195.

Audiamus quid de Arca, quidve de Sacerdotibus ipsam bajulantibus sacer Josue referat textus cap. 3. vers. 14. 15. 16. & 17. ut poste à ex Sacri Oraculi circumstantis, de vera Arca, sive de Jordane mystico (in utroque Deiparæ resplendet Imago,) de Seraphicisque Sacerdotibus selectiora eruta discutiamus. Ait enim textus: *Igitur egressus est populus de tabernaculis suis, ut transiret Jordani, & Sacerdotes qui portabant Arcam fœderis, ante eum pergebant. Ingressisque eis Jordani, & pedibus eorum in parte aqua tinctis, steterunt aqua descendentes in loco uno, & ad instar montis intumescentes apparebant procul ab urbe. Que autem inferiores erant, in Mare solitudinis descendebant, usquequà omnino deficerent. Populus autem incedebat contra Jericho: & Sacerdotes, qui portabant Arcam fœderis Domini, stabant super siccum humum in medio Jordani accincti, omnisque populus per arenem alveum transibat.* Hac in historia Jordanis transitus per Israël filios cum fœderis arca à Sacerdotibus vecta, tria veluti mirabilia tanguntur: *pluvia, inquam, tempore æstatis, circa tempus messis, mensibus Martii & Aprilis (quibus ille correspontet mensis Nisan, cuius decima die filii Israël post meridiem Jordanis flumen transfere;) quas rectè imbræ serotinos nuncupamus: siccitas intra Jordanis alveum cum aquarum cumulo congelato: & lotio Sacerdotum pedum in aquis; legit enim Massius inibi: Cùm pervenissent bajuli Sacerdotes, & mergerentur pedes in extremitate aquarum, Jordanis inundat super totas ripas suas. Eccinè ad conspectum Arcæ, in diebus caloris, pedes stantes supra siccum humum tingit & inundat pluvialibus imbribus flumen, Pedibus eorum in parte aquæ tinctis: nam in obsequium, quod Arcam fœderis Sacerdotes su-*

R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

per humeros sustinerent, nudos eorum pedes modò lambabant pluviales, & fluviales aquæ, modò quasi obstupescentes detentæ siccum transitum ministrabant. Detentæ in cumulo aquæ, & ad cursum præparata expectabant præceptum, ut tempore congruo defluenter in siccum & aridam humum, camposque, ut rigarent steterunt aqua, &c. quoisque inferiores latices Mare solitudinis salutassent. Sanè quia Maria verè mare solitudinis est, flumina, quæ ex ipsius exente manu & imperio, ibi cito revertuntur, ut expectent præceptum ejus. Mexiceus egressus populus de habitaculis, & domibus suis cum Sacerdotibus, ut quandam transirent fluiolum, qui medio in itinere defuit, per siccum & adustam humum pérget, ut adducat mysticam Mariæ Arcam in urbem procul: hanc cùm portassent nudis pedibus Seraphici Sacerdotes (eam, quasi ob æstuantes temporis molestiam, suis pennis Seraphicis obumbrantes) ad litteram accincti, & ad portandum thesaurum ecclœstem verè & realiter præparati, per siccum adustamque nimis humum perrexerunt: sed jam in urbe Mexico, in Ecclesiæque Matrice depreciationibus perfunditis, & à Maria misericordiæ parente exauditis, atque elargita populo sanitatem; idem populus, ipsique Seraphici Sacerdotes Divinum iterum propitiatorium suum in sacrum deportantes Sacellum, in fluiolis, in undis, & aquarum extremitate tinctos lymphis pedes demergunt, nonnulla transiliunt undarum fluenta, rura jam madentia carpentes, arvaque hilaritate fœcunda, præ dulcissima aquarum atque pluviarum copia, à Matre aquarum, & Domina siccitatum immissa. Etenim si olim Jordanis fluvius ad Arcæ præsentiam siccum irrigavit humum; è contraque suas continet in cumulis aquas ad siccum transitum populis necessarium: utrumque, veluti viuum est, Maria exorata liberrimè præstat, & veluti animatus Jordanis concedit. Ait enim Richardus à S. Laurentio lib. 9. de laudib. B. Maria, Laurenti col. 521. litt. D. & F. sic ad institutum: Maria jugiter defuit, ut fluvius Jordanis: continuò nos irrigat, nisi per nosmet steterit. Preme verba Rhoto-

T 2 magen